

פתרון הבחינה

אזרחות

חורף תשפ"א, 2020, שאלון: 34281

מוגש ע"י מורה בית הספר לבגרות של יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון

הנבחרים נדרשו לענות על שתי שאלות

שאלה מספר 1

סעיף א'

ציין: הזכות לחיים ולביטחון/שלמות הגוף

הצג: זכותו של כל אדם לחיות ללא חשש מפני פגיעה בחייו, בגופו ובביטחון האישי שלו. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה שכזו בחייהם או בגופם.

הסבר:

ציטוט: "לדבריהם, כל אלו גורמים לתחלואה רבה. כמו כן התושבים מזהירים כי בכמה מן המפעלים יש מכלי דלק ענקיים שעלולים להתפוצץ במקרה של תקלה, ובכך לסכן את תושבי האזור".

קישור: לטענת תושבי מפרץ חיפה, נפגעת זכותם לחיים ובטחון משום שמפעלי התעשייה גורמים לתחלואה רבה. החומרים גם עלולים להתפוצץ וגם בכך מסכנים את חייהם. פגיעה בבריאות וסיכון חיים הם פגיעה בזכות לחיים ובטחון ולשלמות הגוף, והתושבים דורשים מהמדינה להגן על זכות זו.

סעיף ב'**ציון: אחריות מיניסטרטוראלית**

הצג: אחריות של כל שר בממשלה על ענייני משרדו. האחריות היא כלפי הכנסת והממשלה לנושאים שבתחום משרדו ופעולות של סגל עובדיו (אפילו אם נעשו שלא בידיעתו). קיימת על השר חובה לדווח לכנסת על פעולות משרדו וכן להשיב על שאלות ועל הצעות לסדר יום הקשורות לתחום משרדו. במסגרת אחריות זו, על השר לתקן בעיות בתחום משרדו. האחריות המיניסטרטוראלית היא ציבורית בלבד ולא משפטית.

הסבר:

ציטוט: "לדיון הוזמנה השרה העומדת בראש המשרד להגנת הסביבה, שמופקד בין השאר על פיקוח ואכיפה בתחום איכות האוויר ובתחום החומרים המסוכנים", "כדי למנוע אסון העלול להתרחש היא תפעל לגיבוש תוכנית לפינוי המפעלים ממפרץ חיפה".

קישור: האחריות שבאה לידי ביטוי היא אחריות מיניסטרטוראלית, משום שהוזמנה השרה שאחראית על התחום. בנוסף, היא, כמי שעומדת בראש המשרד, התחייבה לטפל בבעיה ולמצוא לה פתרון (פינוי המפעלים). העומדת בראש המשרד המופקד על התחום הוזמנה לדיון ולקחה אחריות על הטיפול בבעיה.

שאלה מספר 2

סעיף א'

ציין: הזכות לחרות – חופש התנועה

הצג: לכל אדם זכות לנוע כרצונו ובאופן חופשי. זוהי זכותם של בני האדם לנוע מקום למקום ולהימצא בכל מקום, ולאזרחים ניתנת גם הזכות לצאת ולהיכנס מהמדינה בצורה חופשית.

הסבר:

ציטוט: "שומרים מטעם הנהלת הקיבוץ עמדו בשער ומנעו ממבקרים ומתושבים של יישובים סמוכים להיכנס לקיבוץ כדי להגיע לקטע הנחל", "השומרים שמונעים מהם את הגישה לנחל פוגעים באחת מזכויות היסוד שלהם".

קישור: השומרים עמדו בשער ומנעו ממבקרים להיכנס לקיבוץ ולהגיע לנחל ולמנוע גישה אליו. הם עצרו אותם ומנעו מהם לנוע בחופשיות ממקום למקום.

סעיף ב'

ציין: עקרון ההסכמיות

הצג: עקרון זה מבוסס על הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה על כללי משחק בסיסיים או על אופייה הבסיסי של החברה והמדינה. העקרון מחזק את היציבות ומאפשר קיום משותף על אף חילוקי דעות בתחומים אחרים. ישנו מתח בין ערך הפלורליזם המעודד ריבוי דעות לערך ההסכמיות המחזק את האחידות והערכים המשותפים אך מאפשר פשרה ופתרון מקובל.

הסבר:

ציטוט: "בעקבות הפגישה הם פרסמו הודעה שבה נאמר כי הצדדים החליטו לפעול בשיתוף מלא מתוך רצון לשמור על חיים בשכנות טובה וכי מעתה הקיבוץ יקצה למבקרים אזור מסוים, מרוחק מבתי התושבים".

קישור: ראשי היישובים והנהלת הקיבוץ הגיעו לפשרה ולהסכמה רחבה, והציעו פתרון שמאפשר קיום משותף על אף המחלוקות – הקצאת אזור מסוים עבור המבקרים, המרוחק מבתי מגורים.

פרק שני

בפרק זה הנבחרים נדרשו לענות על ארבע שאלות:

שלוש מהשאלות 3-7 ואחת מהשאלות 8-12

שאלה מספר 3

הצדקה היסטורית – הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הנובעת מאירועים היסטוריים של העם היהודי. לדוגמא: בה הוא קם, התעצב ויצר נכסי תרבות ובראשם התנ"ך; במהלך הגלות העם המשיך בתקווה ובמאמץ לשוב לארץ ישראל ונעשה מאמץ לשיבה לארץ בדורות האחרונים שהביא להקמת ישוב גדול ומבוסס; השואה הוכיחה את ההכרח בפתרון בעיית האנטישמיות על ידי מדינה יהודית; השתתפות היישוב היהודי במלחמת העולם השנייה הקנתה לו את הזכות להימנות על העמים החברים באו"ם.

הצדקה בין לאומית (משפטית) – הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל נובעת מהכרה בינלאומית בזכותו של העם היהודי למדינה בארץ ישראל. לדוגמא: הצהרת בלפור, כתב המנדט והחלטת האו"ם על החלוקה.

שאלה מספר 4

יחסית – חלוקת המושבים בפרלמנט יחסית למספר הקולות שבהם זכתה כל מפלגה. החישוב נעשה לפי מספר המצביעים בבחירות או לפי הקולות הכשרים בלבד, בתנאי שהמפלגה עברה את אחוז החסימה.

רשימתית – מצביעים למפלגה שלה רשימת מועמדים. אחת הדרכים הרווחות לקביעת הרשימה היא בחירות מקדימות (פריימריז), אך קיימות דרכים נוספות (ועדה מסדרת, החלטה של ראש הרשימה וכו').

שאלה מספר 5

הסדר הסטטוס-קוו – זהו ההסדר שנקבע במטרה למצוא הכרעה למחלוקות בסוגיות דת ומדינה, שיסודו מיוחס למכתב הצהרת כוונות מ-1947 (שנשלח מהנהלת הסוכנות היהודית למפלגת אגודת ישראל). ההסדר נועד למנוע העמקת מחלוקות בין דתיים לחילוניים ולאפשר חיים משותפים במדינה שעתידה לקום. הסדר הסטטוס קוו עוסק בהסדרת ארבע סוגיות מרכזיות של דת ומדינה: הגדרת השבת כיום המנוחה במדינת ישראל (ליהודים), מטבח כשר במוסדות ממלכתיים, נישואין וגירושין של יהודים יתנהלו בהתאם להלכה ומתן אוטונומיה לזרם החינוך הדתי. רוב ההסדר נתקבע בחקיקה ואופן שימורו ויישומיו הראויים נתונים לאורך כל השנים בוויכוח ציבורי.

שאלה מספר 6

מעצר מנהלי – זהו מעצר מניעתי המתבצע ללא הליך פלילי רגיל כנגד עצור. המעצר מתרחש לפני ביצוע העבירה וגם בלי שהעצור מואשם בביצוע עבירה כלשהי (כלומר, על סמך חשדות בלבד וללא ראיות). מטרתו למנוע פגיעה בביטחון הציבור ולשמור על הזכות לחיים וביטחון של תושבי המדינה וכן על הסדר הציבורי. על המעצר המנהלי קיימת ביקורת ציבורית בשל הפגיעה הקשה בזכות להליך הוגן. על מעצר מנהלי חלות הגבלות בחוק: הוא תקף לתקופה של 6 חודשים ובסמכותו של שר הביטחון להורות עליו. כמו כן, הוא נתון לביקורת בג"צ וכל שלושה חודשים יש צורך בהחלטת בית משפט כדי להמשיך את המעצר.

חקיקת חירום – זוהי חקיקה שהממשלה מוסמכת לחוקק לטובת הגנת המדינה, ביטחון הציבור וקיום אספקה ושירותים חיוניים. תקנות החירום מיוחדות בכך שאף שהן חקיקת משנה, הן יכולות לגבור על הוראות חוק (למעט חוקים חסינים כמו חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, חוק יסוד חופש העיסוק וחוק יסוד הכנסת). לפי החוק בישראל, ניתן להתקין רק כאשר מוכרז מצב חירום במדינה (ע"י הכנסת).

שאלה מספר 7

נקודת זמיון – גם עבריינות פלילית רגילה וגם עבריינות שלטונית אישית נובעות ממניע פרטי ואישי.

הבדל – עבריינות פלילית רגילה נעשית על ידי אדם ללא תפקיד שלטוני ואילו עבריינות שלטונית אישית נעשית על ידי עובד ציבור, נבחר, ממונה או בעל תפקיד שלטוני.

שאלה מספר 8

הצג: המחלוקת בחברה הישראלית בנוגע לשילוב חקיקה דתית בחוקי המדינה –

ויכוח סביב השאלה "האם ההלכה היהודית ועקרונות המשפט העברי הם שיקבעו בחוק את אורח החיים של הפרטים במדינה, או האם ההלכה היא רק חלק ממורשת תרבותית אשר אינה מחייבת את כל האזרחים?". חלקים בציבור החילוני רואים בחקיקה דתית כפייה של אורח חיים דתי ופגיעה בחופש הדת וחופש מדת. לדוגמא: חוק שיפוט בתי דין רבניים המחייב את קיום טקס הנישואין רק דרך הרבנות ואינו מאפשר נישואין אזרחיים; חוק חג המצות אשר אינו מאפשר הצגת חמץ ומכירתו בחג הפסח באזורים בהם הרוב הוא יהודי; או חוק איסור גידול חזיר האוסר גידול חזיר באזורים בהם יש רוב יהודי. חלקים מהציבור הדתי מעוניינים לשלב חקיקה דתית, שכן כך לדעתם בא לידי ביטוי אופייה היהודי של המדינה. בנוסף, החקיקה הדתית מאפשרת לציבור הדתי להשתלב בחיים במדינה. למשל, החובה להחזיק מטבחים כשרים במוסדות ציבוריים.

הצג: הזכות לחרות –

הזכות קובעת כי לכל אדם זכות לחיות, להחליט, לעשות, לפעול, לבחור ולעצב את אישיותו וחיייו על פי רצונו החופשי. אין לשלול את חירותו של אדם על ידי מעצר או על ידי הגבלת חופש המחשבה והפעולה שלו. מהזכות לחירות נגזרות שורה של חירויות כגון חופש הביטוי, חופש הדת, החופש מדת ועוד. חוקים רבים בכל חברה מגבילים בהכרח את הזכות לחירות וקיימת מחלוקת ציבורית בשאלה מהי הפגיעה הסבירה והמידתית בזכות זו.

הסבר:

הזכות לחרות באה לידי ביטוי במחלוקת זו משום שעל פי הזכות, לכל אדם אפשרות לחיות את חייו כרצונו מבלי שניתן יהיה לפגוע בבחירה שלו לעצב את חייו על פי השקפתו. שילוב של חקיקה דתית בחוקי המדינה פוגע בזכות זו משום שהוא מחייב בחוק חלקים מהציבור לפעול בניגוד לרצונם, ועל פי חוקי דת שיתכן ולא מאמינים בהם או היו בוחרים לחיות על פיהם. במקרים הפוכים, חלקים מהציבור הדתי מתקשה לחיות את חייו על פי השקפת עולמו משום שהזכות לחרות מונעת ממנו לחוקק חוקים נוספים המאפשרים לו לחיות על פי אמונתו הדתית.

שאלה מספר 9

הצג: תרבות פוליטית דמוקרטית –

ערכים, אמונות וצורות התנהגות המבטאים הזדהות עם עקרונות הדמוקרטיה. ביניהם ניתן למנות היקף גבוה של השתתפות בבחירות, של קבלת הכרעת הרוב, של הכרה בשלטון החוק ושל הפנמת ערכים כמו פלורליזם, סובלנות והסכמיות. התרבות הפוליטית מחזקת את היציבות של המדינה הדמוקרטית.

הצג: חופש המידע –

זכותו של כל אדם או קבוצה לדעת על המתרחש בכל נושא או תחום המשפיע עליהם ונוגע להם. המידע חשוב על מנת לקבל החלטות שקולות, לגבש עמדה, או להביע ביקורת על פעולות השלטון.

הסבר:

חופש המידע תורם לחיזוק התרבות הפוליטית הדמוקרטית משום שגישה חופשית למידע מאפשרת לחזק את הערכים הדמוקרטיים ולחזק את ההזדהות עם עקרונות הדמוקרטיה. שקיפות במידע תאפשר יותר השתתפות, קבלת הכרעות, הכרה בשלטון החוק ובליגיטימיות השלטון הנבחר, ותאפשר לציבור לקבל החלטות המבוססות על מידע אמין ופתוח. הציבור יוכל לבקר את השלטון ולחזק את מעורבותו במתרחש.

שאלה מספר 10

הצג: ממש נשיאותי –

ממש שבו כלל האזרחים בוחרים את העומד בראש המדינה ובראש הרשות המבצעת (הנשיא בארה"ב). העם בוחר גם את נציגיו לפרלמנט (לרשות המחוקקת). הנשיא ממנה את הממשלה שאחראית בפניו. הפרלמנט מפקח על הנשיא ויכול להגביל אותו, אולם אינו יכול לפטרו (אלא בנסיבות מיוחדות).

הצג: הפרדת הרשויות –

עקרון לפיו יתקיים ככל האפשר פיצול הכוח השלטוני לשלוש רשויות: מחוקקת, מבצעת ושופטת, וסמכויותיהן יופרדו. זאת במטרה להגביל את השלטון ולמנוע את ריכוז הכוח בידי גורם שלטוני אחד ובכך לקדם הגנה על זכויות האדם. לכל רשות סמכויות ייחודיות בתחומה אך לא מוחלטות, ובפועל קיים עירוב סמכויות, ומתקיימים בין הרשויות יחסי איזון, ריסון, פיקוח ובקרה.

הסבר:

מכיוון שהנשיא והרשות המבצעת אינם נבחרים מתוך הפרלמנט עצמו, בפועל הם נפרדים ממנו לחלוטין וכך מתאפשר מצב בו קיימת ביקורת הדדית חזקה בין הרשויות.

שאלה מספר 11

הצג:

תפקיד אחד של ראש הרשות –

אחראי על ניהול ענייני הרשות (מינוי עובדים, הפעלת העובדים וכו').

תפקיד אחד של מועצת הרשות –

גוף מחוקק הממונה על תהליכי החקיקה בתוך הרשות.

הצג: עקרון הגבלת השלטון –

השלטון מחזיק באמצעים רבים כגון משאבים כלכליים ואנושיים, מקורות מידע ומנגנוני אכיפה המעניקים לו עוצמה רבה. על כן, קיימת סכנה בניצול לרעה של כוחו של השלטון ובפגיעה בזכויות האדם והאזרח או בזכויות קבוצה. ישנן מספר דרכים להגביל את השלטון כגון הפרדת הרשויות, בחירות ומנגנונים נוספים.

הסבר:

עקרון הגבלת השלטון מתממש באחד מתפקידי המועצה במספר דרכים. כגוף שממונה על החקיקה ברשות, יכולה המועצה לחוקק חוקים מקומיים שתפקידם להגביל את ראש הרשות (ואת שאר בעלי התפקידים), את סמכויותיו ואת יכולתו לפעול ללא שקיפות, ויכולה לחוקק חוקים שיגבילו את כוחו וסמכויותיו.

שאלה מספר 12

הצג: שני תפקידי היועץ המשפטי לממשלה –

1. ליועץ לממשלה, לשרים ולרשויות המדינה – הוא דואג ליועץ לרשויות השלטון על ההיבטים המשפטיים של פעולותיהן וכן מוודא כי הרשויות פועלות על פי החוק במדינה. הוא גם מיועץ לממשלה בהכנת חוקים לחקיקה בכנסת ומייצג את המדינה בבית המשפט.

2. ממונה על התביעה הפלילית – הוא המחליט אם להגיש כתב אישום נגד אדם שעבר על החוק ובכך להעמידו לדין.

הצג: עקרון הגבלת השלטון –

השלטון מחזיק באמצעים רבים כגון משאבים כלכליים ואנושיים, מקורות מידע ומנגנוני אכיפה המעניקים לו עוצמה רבה. על כן, קיימת סכנה בניצול לרעה של כוחו של השלטון ובפגיעה בזכויות האדם והאזרח או בזכויות קבוצה. ישנן מספר דרכים להגביל את השלטון כגון הפרדת הרשויות, בחירות ומנגנונים נוספים.

הסבר:

עקרון הגבלת השלטון מתממש באמצעות תפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה. כממונה על התביעה הפלילית, בסמכויותיו להחליט על הגשת כתב אישום כנגד נציג שלטון שעבר על החוק ובכך לפתוח נגדו בהליך משפטי פלילי. נציגי השלטון שלא יפעלו על פי החוק עלולים להסתכן בהגשת כתב אישום ובכך היועץ מש"ס מגביל אותם ואת עבודתם.

פרק שלישי

הנבחנים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 13-15

שאלה מספר 13

הצג: גישה סוציאל-דמוקרטית –

גישה כלכלית-חברתית המדגישה את השוויון החברתי-כלכלי ואת צמצום הפערים על פני החירות הכלכלית. לפיה, המדינה אחראית לרווחתם החברתית-כלכלית של כל האזרחים והפרט יכול להישען על סיוע מהמדינה (אחריות לחלש). המדינה מעורבת בתחום החברתי-כלכלי במידה רבה. דוגמאות: סבסוד שירותים, הענקת שירותים חברתיים, חקיקה חברתית, זכויות חברתיות נרחבות וכו'.

הסבר:

ציטוט: "אני סבור כי על המדינה להעדיף ייצור מקומי על פני ייבוא של תוצרת חוץ, להגן על העובדים השכירים ולספק תמיכה כלכלית ראויה לעצמאים. כמו כן על המדינה להגדיל את היקף השירותים שהיא מעניקה לתושבים ולצמצם את הקף השירותים שהיא מעבירה לידי גופים פרטיים ועמותות".

קישור: כותב המאמר משקף בעמדתו את הגישה הסוציאל-דמוקרטית משום שהוא מציע לסייע יותר לאזרחים בתקופת המשבר – לספק תמיכה כלכלית על ידי המדינה ולהעניק יותר שירותים לתושבים. בהצעתו מעורבות גדולה יותר של המדינה בתחום החברתי-כלכלי.

שאלה מספר 14

הצג: מדינת לאום יהודית אתנית-תרבותית דמוקרטית –

מדינת ישראל היא מדינת לאום של העם היהודי ומזוהה עם היהודים בארץ ובתפוצות, אך מחויבת לשוויון זכויות לאזרחיה הלא יהודים.

הסבר:

ציטוט: "ישראל היא מדינה יהודית והיא מבוססת על הערכים והמסורת של העם היהודי, אך בצד היותה יהודית היא גם מחויבת לזכויותיהם של כל האזרחים החיים בה. לדעתי, יש לחזק את המחויבות הזאת ולשתף את האזרחים הערבים שותפות מלאה בכלכלה ובפוליטיקה".

קישור: כותב המאמר מבטא עמדה זו בדבריו. לטענתו, ישראל היא מדינה יהודית המבוססת גם על ערכים יהודים, אבל היא מחויבת לזכויות כלל האזרחים. הוא מביא כדוגמה את האזרחים הערבים וטוען כי יש לשתף אותם בצורה מלאה בכלכלה ובפוליטיקה.

שאלה מספר 15**הצג: 2 תפקידי הכנסת –**

1. הכנסת היא הגוף המרכזי הממונה על חקיקת חוקים.
2. ייצוג העם ושמירה על האינטרסים של האזרחים.

הסבר:

ציטוט: "באופן זה, בכל אזור במדינה יהיו חברי כנסת שיפעלו למען בוחריהם ויבטאו את האינטרסים והרצונות שלהם, וכך יתחזק הקשר בין הציבור לבין נבחריו".

קישור: כותב המאמר מציע שיטה אחרת לבחירות לכנסת, שיטה לפיה חלק מחברי הכנסת ייבחרו על פי אזורים. כך חברי הכנסת מהאזורים השונים יהוו ייצוג ראוי יותר של האזרחים וישמרו על האינטרסים שלהם. בדרך זו הקשר בין הציבור לחברי הכנסת יתחזק.

פרק רביעי

הנבחנים נדרשו לענות על שאלה אחת מבין השאלות 16-18, ושאלה אחת מבין השאלות 19-20

שאלה מספר 16**ציין: חוק יסוד: ישראל מדינת הלאום של העם היהודי**

הצג: חוק יסוד הקובע את אופייה היהודי של מדינת ישראל וקובע מאפיינים ועקרונות יסוד יהודיים. החוק מסדיר את סמלי המדינה, קובע כי ירושלים היא בירת ישראל, קובע כי השפה העברית היא שפתה הרשמית (לערבית מעמד מיוחד שישמר), קובע כי המדינה תהיה פתוחה לעליה יהודית וכו'. החוק מגדיר את ישראל כמדינת העם היהודי שמממש בה את זכותו להגדרה עצמית.

הסבר:

ציטוט: "תכנית זו תתרום לחיזוק הקשר בין מדינת ישראל ליהודים ברחבי העולם ולביסוס ייחודה של ישראל בהיותה מדינה יהודית".

קישור: השרה העומדת בראש משרד התפוצות מממשת את חוק יסוד זה משום שהיא מדגישה את הקשר בין יהודי התפוצות למדינת ישראל (סעיף 6 בחוק היסוד) וכן מדגישה כי מדינת ישראל היא מדינה יהודית (סעיף 1 בחוק היסוד).

שאלה מספר 17**ציין: מדיניות של העדפה מתקנת**

הצג: הענקת הטבה או העדפה לקבוצה מקופחת או מוחלשת. ההטבה ניתנת למשך זמן מסוים עד לצמצום הפער. הטבה זו נועדה כדי לצמצם פערים ואי שוויון. ישנו ויכוח ציבורי לגבי היקף השימוש הראוי במדיניות זו, בין השאר מכיוון שהיא עלולה ליצור אפליה כלפי פרטים אחרים בחברה.

הסבר:

ציטוט: "החליטה המועצה להשכלה גבוהה להעניק בכל שנה תגמול כספי לכל מוסד אקדמי שיגדיל את מספר הנשים בתפקידים בכירים. תכנית זו היא לחמש שנים".

קישור: מכיוון שמספר הנשים בתפקידים בכירים במוסדות אקדמיים נמוך, החליטה המועצה להשכלה גבוהה על מדיניות של העדפה מתקנת – מתן הטבה כספית, לזמן מוגבל, לגופים שיקדמו נשים לתפקידים בכירים. מטרת מדיניות זו היא ליצור יותר שוויון ולאפשר לנשים להתקדם לתפקידים בכירים. המדיניות נקבעה לזמן מוגבל ומקדמת קבוצה מוחלשת ומקופחת.

שאלה מספר 18**ציין: זכויות מיעוטים/קבוצות**

הצג: זכויות קיבוציות הניתנות לקבוצות אתניות-תרבותיות (כלומר למיעוטים לאומיים). הן באות לידי ביטוי בתחומים הבאים: שפה, חינוך, תרבות, ייצוג כקבוצה. מטרתן להסדיר בצורה מוסדית את זהותה הייחודית (השונה) של הקבוצה במדינה, ולאפשר לה לשמר את מאפייניה הייחודיים. המדינה קובעת את היקף הענקתן ואת מידת התמיכה המוסדית בהן (לעומת זכויות האדם הטבעיות שהן זכויות יסוד בכל דמוקרטיה). בין הזכויות ניתן לציין את הזכות לשפה רשמית, לייצוג בכנסת, לחינוך נפרד ולקיום הדת (ראה הגדרות בפרק "המיעוטים בישראל").

הסבר:

ציטוט: "המרכז יוקם בישראל ויתקצב מתקציב המדינה. במרכז זה יפעלו ספריה ומוזיאון ויוצגו בהם אוספים ופריטים היסטוריים, וכן תיערך בו פעילות להעמקת הידע על העדה הדרוזית ומורשתה".

קישור: המרכז העולמי יבטא זכויות מיעוטים משום שהוא יתקצב מתקציב המדינה וייתן ביטוי לתרבות הדרוזית – אוספים, פריטים היסטוריים ופעילות להעמקת הידע על הדרוזים. מדובר באפשרות הניתנת לקבוצה אתנית לבטא את מורשתה באופן ייחודי.

שאלה מספר 19

טענה – אני תומך בקיום הפגנות המוניות ללא הגבלה גם בזמן מגפת הקורונה.

הנמקת עמדתי:

אני מתבסס על עקרון הגבלת השלטון.

הצגת עקרון הגבלת השלטון – השלטון מחזיק באמצעים רבים כגון משאבים כלכליים, אנושיים, מקורות מידע ומנגנוני אכיפה, המעניקים לו עוצמה רבה. על כן, קיימת סכנה בניצול לרעה של כוחו של השלטון ובפגיעה בזכויות האדם והאזרח או בזכויות קבוצה. ישנן מספר דרכים להגביל את השלטון כגון הפרדת הרשויות, בחירות ומנגנונים נוספים.

קישור לטענה – גם בתקופת מגפה ולאור חקיקת החרום המתקיימת למען שמירה על חיי הציבור, יש צורך לקיים מהלכים שיגבילו את השלטון. כוחו של השלטון רב וראוי שהציבור ישתמש בכל הכלים העומדים לרשותו כדי להגבילו. הפגנות ודעת קהל זו דרך יעילה להגביל את השלטון וחשוב לאפשר לציבור להביע מחאה ולהשמיע קול מתנגד.

הנמקת העמדה המנוגדת:

באמצעות הזכות לחיים וביטחון.

הצגת הזכות לחיים וביטחון – זכותו של כל אדם לחיות ללא חשש מפני פגיעה בחייו, בגופו ובביטחון האישי שלו. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה שכזו בחייהם או בגופם.

קישור לטענה – הפגנות המוניות יוצרות התקהלות, ולא הוגבלו במספר המשתתפים. בכך הדבר מסכן את המפגינים, את חייהם ואת בריאותם. כידוע, התקהלות בתקופת הקורונה מסוכנת ועלולה לפגוע בבריאות ובחיים.

שאלה מספר 20

טענה – אני מתנגד להצעה כי נשיא בית המשפט ייבחר על ידי הכנסת.

הנמקת עמדתי:

אני מתבסס על מנגנוני פיקוח וביקורת מוסדיים-פורמליים.

הצגת מנגנוני פיקוח וביקורת מוסדיים-פורמליים – זוהי ביקורת שמקיימים גופים ומוסדות שלטון. הם הוסמכו לפקח על השלטון בחוק. הם קיימים כדי לפקח על השלטון ועל חוקיות פעולותיו, כלומר כדי להגביל את השלטון באמצעות פרסום דו"חות, חוקים ומסמכים רשמיים. אחד ממנגנונים אלו הוא בית המשפט.

קישור לטענה – כאשר נשיא בית המשפט העליון ימונה על ידי הכנסת הוא למעשה יהיה תלוי בה. בתי המשפט מחויבים להיות בלתי תלויים כדי לעשות את עבודתם נאמנה ולקיים פיקוח אפקטיבי על השלטון. במידה ונשיא בית המשפט העליון ימונה על ידי הכנסת, הוא עלול להרגיש מחויב לה ולא להיות אובייקטיבי. כמו כן, שופטים השואפים להגיע לנשיאות עלולים לפעול בצורה שתשפיע על הכנסת לבחור בהם ופסיקותיהם עלולות להיות מוטות.

הנמקת העמדה המנוגדת –

באמצעות אחד מתפקידי הכנסת – ייצוג האזרחים.

הצגת התפקיד ייצוג האזרחים – הכנסת מייצגת את העם ושומרת על האינטרסים של האזרחים.

קישור לטענה – הכנסת היא גוף הנבחר על ידי העם ומייצג אותו. חברי הכנסת משקפים את העמדות השונות של האזרחים והם אלו שנבחרו על ידם. נשיא בית המשפט העליון הוא דמות בעלת השפעה רבה ועוצמה רבה, וראוי שהוא יבחר על ידי גוף דמוקרטי שמשקף את עמדות הציבור. בכך ישמר האינטרס הציבורי ובית המשפט העליון ייצג יותר את האזרחים.